

DE GEEST ALS HEERSER OVER DE STOF

Wanneer we zeggen, dat de geest heerser zou zijn over de stof dan klinkt dat een klein beetje als ironie. En dat is wel begrijpelijk, want de meeste mensen leven stoffelijk precies tegen hun instelling en voornemens in. Maar gezien uit het kosmische geheel ligt de zaak toch wel een klein tikje anders. Wanneer wij n.l. zien wat er aan het begin is, dan is er een Idee. Of dat nu de Goddelijke Idee is of een oeridee of een oeratoom, daarmee zullen we ons niet vermoeien. Er is een idee, een denkbeeld. En waar een denkbeeld is, is geest. Dat staat in de bijbel: "De Geest Gods zweefde over de wateren." Die geest is een vormgevend principe. Het is ouder dan de materie, want voordat er vorm kan zijn, moet er een idee zijn, dus een vormgevend principe.

Zien we deze geest in kosmisch verband, dan ontstaan er reeds een groot aantal Aartsengelen of Heersers, die elk voor zich een deel van het materiële Al verder gaan vormen. Daaruit scheiden zich af: sterrengeesten en planeetgeesten. De planeetgeesten worden op hun beurt weer de heersers over de rassengeesten, die de soorten helpen opbouwen en in stand houden. Op deze manier zien we dat dus het hele principe van de evolutie eigenlijk vooraf is vastgelegd in de geest. Hoe dit nu te beschrijven. Ik voel er veel voor om hier een oude Meester te citeren, die eens stelde:

"Voordat er een vorm was, werd de ideale gedachte geboren, waarin de vorm werd vastgelegd. En slechts wanneer de stoffelijke mogelijkheden niet aan de gestelde eisen voor het ideaal voldeden, werd de vorm vernietigd."

Dat was zijn manier om te vertellen, dat er bepaalde rassen uitsterven, omdat ze eenvoudig niet meer passen: dus geen mogelijkheden meer hebben. We kunnen dat in de materie zien. De materie gehoorzaamt aan eigen wetten. Het is dus niet zo - en dat blijkt ook wel uit dit citaat - dat de geest zonder meer meester is over de stof. Ze heeft een zekere heerschappij, maar die is niet één welke de vorm bepaalt. Het is slechts een heerschappij, die een ontwikkeling kan bepalen en aan de hand daarvan een vorm scheidt, het steeds aanpassend aan het ideaal, totdat het misschien eindelijk eens wordt bereikt. Ook voor onszelf (als geest of als mens) bestaat er een soortgelijke verhouding.

Wanneer u in een lichaam incarneert, dan heeft u natuurlijk wel bepaalde grondeigenschappen aanvaard. U weet: u zit in een bepaald milieu, u hebt bepaalde erfelijke eigenschappen, u hebt zekere mogelijkheden in dat leven. Maar dat beeld zal helemaal niet in overeenstemming zijn met de eigenlijke geestelijke gedachte. De geest stelt zich met haar leven op aarde voor: het bereiken van een bepaalde kennis: een vormgeving voor zichzelf. En om die vormgeving ideaal te maken stelt ze zich ook voor een lichaam te vormen, dat alle noodzaken van de geest kan ontvangen en uitdrukken en zo het voor de geest noodzakelijke aan ervaring, aan kracht, aan verhouding tot kosmos en mens, kan realiseren.

We weten ook, dat men daarin meestal faalt. Aan één kant is dat goed. Want een geest, die het ideale voertuig zou scheppen, zou haar voertuig misschien wel een paar duizend jaar achter elkaar kunnen gebruiken. Maar juist omdat het voertuig niet ideaal is, wordt het na verloop van tijd onbruikbaar of wordt het om andere redenen verlaten. De geest, die niet in de stof is, zal in vele gevallen toch proberen om in de materie iets tot stand te brengen. Ze heeft misschien ideeën opgedaan gedurende een verblijf op aarde, misschien ook tijdens een ontwikkelingsfase als geest elders en ze probeert haar denkbeelden te concretiseren.

Dat concretiseren gaat voor een kleine geest in de Zomerlandsfeer en in de astrale wereld. Maar voor een geest, die werkelijk veel vermag, kan dat op aarde plaatsvinden. Zo'n geest kan zich, bij wijze van spreken, een menselijk lichaam bouwen, waarin zij niet direct werkelijk en volledig woont, maar dat toch als een volwaardig menselijk voertuig bruikbaar is.

Zo staan we dan voor de zonderlinge geschiedenis van de mensheid, waarin we steeds weer wezens aantreffen, die ergens net niet meer natuurlijk aandoen. Onderzoeken wij waarom, dan blijkt dat ze perfecties, gaven en krachten schijnen te bezitten, die we elders niet hebben gevonden. We proberen dan wel te verklaren, dat zij mensen zijn geweest. Soms zijn ze ook werkelijk geboren (zij het onder bijzondere omstandigheden) en kunnen we dus nog wel spreken van een incarnatie. Maar in andere gevallen ontstaat zo iets of zo iemand zonder meer. We weten niet waarvandaan hij komt, we weten niet waar hij heen gaat: hij is er. Hij doet wonderen, hij verkondigt leringen, hij helpt mensen en ineens is hij weer weg. Kijk, dat zijn dan meestal die eigenaardige voertuigen, welke door de geest zelf worden geschapen.

Maar ook die voertuigen zijn kennelijk niet onaantastbaar. Wanneer we horen over grote heiligen, over goden van de oudheid, zoals ze op aarde waren, dan treft ons elke keer weer het feit, dat ze moeten vluchten. Zij kunnen het niet af. Ze zijn misschien in staat om elke vorm aan te nemen (transformatie van vorm is voor hen kennelijk een van de meest eenvoudige dingen), maar ondanks dit alles kunnen ze het nog niet klaar spelen en soms moeten ze het zelfs tegen een eenvoudig mens afleggen. En dat brengt dan de vraag: Wat is dan de rol van een dominerende geest in de geschiedenis der mensheid? En dan geloof ik, dat ik hier goed doe om een leraar van mij te citeren. Hij zegt n.l. dit:

Wanneer er een geestelijk bewustzijn bestaat, waarvoor een uitdrukking op aarde mogelijk wordt, zo kan van uit de geest een voertuig worden geschapen, waardoor deze idee wordt overgebracht. Maar in de stof zal ze alleen in harmonie met de oorspronkelijke idee macht bezitten. Waar een even sterke idee tegenover de vorm komt te staan, is zij daaraan ondergeschikt, omdat zij niet de volledige bezieling van een eenvoudig mens bezit. Heel eenvoudig uitgedrukt dus: Wanneer de idee van een doodgewoon mens (neem maar de meest domme mens, die er kan bestaan) sterk is en niet harmonisch met één van de grootste Meesters, die zich op aarde wil tonen, dan zal die grote Meester een stapje terug moeten doen. Hij kan de ander niet aantasten, omdat hij de idee op aarde nimmer zo sterk kan uitdrukken als deze mens, die in stof en geest tijdelijk één is.

Ja, nu zult u zeggen. Waar blijft dan de heerschappij? En bovendien: Wat hebben wij eraan? Nu, dat is eenvoudig te zeggen. Normalerweise heeft elk voertuig een aantal grondeigenschappen. Deze zijn niet alleen maar stoffelijk ontstaan, ze zijn deel van een rassen geest. Verder zijn er kosmische invloeden (ook weer door geestelijke krachten gemotiveerd), die nog verder definiëren wat dat voertuig wel en niet zal kunnen doen, zal kunnen beleven, wat de sterke en zwakke punten ervan zullen zijn. Nu komen we als geest in zo'n voertuig. Zolang je aanneemt, dat het voertuig gebonden is aan deze grondwaarden, zul je het nooit ver brengen. De geest reist a.h.w. mee met een voertuig, dat ze niet kan besturen en waarin ze hoogstens eens aarzelend een wens kan uitdrukken. Dit is de toestand, waarin de meeste mensen verkeren.

Stel nu, dat die mens gaat zeggen: "Ik neem niet aan, dat dit lichaam nu zo zonder meer kan bestaan en zijn eigen wegen gaan. Ik als geest heb de grondidee. Voordat ik mijzelf ga uiten, ga ik eerst beheersen." Dan ontstaat er heel iets anders. De methoden en scholingen, die hiervoor bestaan - daarover is al meer gesproken) zijn vaak heel eenvoudig, soms heel ingewikkeld. Wanneer u n.l. uw lichaam kunt dwingen iets te doen dat het uit zichzelf niet zou doen, dan bent u de meerdere. Stel, dat uw lichaam bang is. Het siddert van angst, het verliest zijn gevoel voor evenwicht (b.v. als u heel hoog tegen een bergwand aan staat) en u hebt dan de geestelijke moed om dit te bedwingen, dan heeft u zich wel degelijk de meerdere van het lichamelijke voertuig getoond. We zien deze vorm heel vaak optreden. We noemen het soms moed, soms zelfbeheersing en soms weten we niet eens hoe het tot stand komt en dan noemen we het alleen toeval. Maar die beheersing kan dus bestaan. Nu blijkt, dat de doorsnee-geest een dergelijke beheersingsmogelijkheid alleen vindt in een verzwakt of ontredderd voertuig. Maar zodra het voertuig weer sterker wordt en een sterkere binding met zijn milieu, met zijn werkelijkheid ervaart, houdt die beheersing op.

Wanneer iemand zijn voertuig begint te trainen, dan kan er een ogenblik komen dat hij dezelfde capaciteiten en mogelijkheden voortdurend bezit. Een van de belangrijkste punten hierbij is wel, dat het lichaam zoveel mogelijk ontspannen moet zijn. O, denkt u niet, dat ik bedoel dat iedereen nu maar lui behoeft te hangen om zijn geest op die manier een

uitingsmogelijkheid te verschaffen, helemaal niet. Maar wanneer u op normale wijze leeft, bent u een klein tikje krampachtig. U heeft problemen, u heeft zorgen, u wilt in de juiste houding zitten, u wilt hit juiste gebaar maken, u wilt geen figuur slaan en alleen daardoor zijn al uw spieren gespannen, zijn uw lichaamsstromen gebonden en zijn uw gedachten voortdurend met tien, twintig verschillende punten tegelijk bezig.

Stel daar nu eens tegenover dat u het lichaam nu eens werkelijk helemaal kunt ontspannen: elke spier hangt er dus slap bij, zoals bij een kat die in de zon ligt. Als je aan zo'n beest komt, dan is het net, of je een slappe doek in je handen hebt. Ik zou het ook met een tijger kunnen proberen. U zou het met een slang kunnen doen. Wanneer die dieren ontspannen zijn, dan is het net, of dat alles erbij hangt. Maar juist daardoor kan de geringste prikkel de juiste reacties, veroorzaken. De doorsnee-mens heeft dat dus niet. De mensen moeten leren zich te ontspannen. Want komt er een reactie, dan behoeft die niet eerst bewust overdacht te worden en kan men automatisch gaan reageren. Als we eens bezien wat het verschil is in reactiesnelheid tussen een wilde, die daar op z'n dooie akkertje zit te hangen bij een vuurtje, bij zijn kookpotje en u ziet daarnaast een blanke, die klaar staat om te starten en u kijkt dan wie het eerst onderweg is, dan is dat de man die daar ontspannen zit. Hij weet misschien niet eens waar het om gaat: die blanke weet het wel, hij is klaar om onmiddellijk te reageren. En wanneer er nu voor die blanke met zijn voorstelling maar één tikkeltje verschil is, een honderdste misschien, dan moet hij zich eerst aanpassen, voordat hij reageert. Het gaat dus via zijn denken en niet via zijn erkennen alleen. De geest, die van een ontspannen lichaam gebruik maakt, behoeft dus geen rekening te houden met het denkleven van de mens, dat moet worden overwonnen. Er kan een impuls worden gegeven en de reactie is er. Ze kan de beheersing gemakkelijker krijgen.

Dan is er het menselijk gedachtenleven, want we moeten de gedachten toch ook niet te laag aanslaan. Als een mens denkt, dan heeft hij een vast beeld opgebouwd. Daarin liggen zijn vraagstukken, zijn onzekerheden, zijn definities, zijn vaststellingen en overwegingen. En of die nu heel ernstig zijn en gaan over hoe het met de wereld zal gaan in de volgende 20 jaren of over eenvoudige vragen als "wie de goedkoopste en beste chocolade produceert", hij is daarin gebonden. En begint hij met een andere gedachte, dan keert hij daarop terug. We kunnen b.v. denken aan chocola en dan moeten we op een gegeven ogenblik voor de geest omkeren en denken aan licht. Dan denken we: licht, lichtbruin melkchocolade: en dan zitten we weer op het verkeerde spoor. En zo gaat het verder.

Wanneer een mens zich kan scholen om een tijdlang precies aan hetzelfde te denken (dus een concentratiemethode, ook meditatie of eigenlijk contemplatie, die daaruit voortkomt, kan daartoe voeren), dan kan hij zich bepalen tot één onderwerp. Nu heeft de geest weer een nieuwe mogelijkheid gekregen. Want op het ogenblik, dat die mens maar aan één beeld tegelijk kan denken, zal een impuls van de geest voldoende zijn om een concentratie mogelijk te maken. Er kan een toestand worden geschapen, waarbij het gedachtenleven van de mens niet meer in strijd is met de impuls van de geest, maar tenminste neutraal en in sommige gevallen a.h.w. geprepareerd op de geestelijke impuls. Zo zien we dus, dat er voor de mens een zekere ontspannenheid en een vermogen tot concentratie nodig is om de geest waarlijk tot heerser over de materie te maken: zijn eigen materie wel te verstaan.

Wanneer dit wordt bereikt (dat nemen we nu maar eens aan), dan is die mens natuurlijk niet alleen, want hij leeft binnen een ras. Dat ras wordt beheerst door een rassengeest. Hij is a.h.w. horig aan die rassengeest, zolang hij in een voertuig vertoeft, dat mede wordt bestuurd door deze geestelijke invloed. Er kan dan worden gezegd, dat de vrijheid van de geest blijft beperkt tot die krachten, waaraan zij horig is. De gebieden daarbuiten zijn voor haar niet bereikbaar. Toch kan die heerschappij al heel veel uitmaken. Men kan zeggen, dat de Nederlanders een ras zijn. Dat is natuurlijk niet waar, maar laten we het voor een keer stellen. Als men de Nederlanders wil definiëren, dan geloof ik dat men eerder kan spreken van een soort menselijke stampot, waarbij zelfs de Spaanse peper niet is vergeten. Maar stel, het is dus één ras. Er is dus één speciale rassengeest. Deze heeft grondeigenschappen: d.w.z. in dat ras moet een onbepaald element van het aards bestaan tot uitdrukking worden gebracht. Dan kan die geest een goede Nederlander zijn of een slechte. Hij kan progressief zijn of

conservatief, maar hij is en hij blijft Nederlander. Zolang een voertuig voor de geest nog wordt geassocieerd met een bepaald milieu, blijft de horigheid aan de grotere geest, die werkzaam is.

Dit betekent tevens, dat de grondwaarden, die er in zo'n lichaam zijn, niet kunnen worden aangetast. Wanneer het nu in het Nederlandse karakter ligt om b.v. erg te kankeren, dan kun je dus wel zorgen dat je alleen dan kankert, wanneer het nodig is (dat komt ook nog heel veel voor), maar je kunt dus niet bereiken dat je al dit, in wezen toch vaak overbodige gepraat geheel achterwege laat. Het hoort nu eenmaal tot de basiswaarde. En zo zou ik er nog wel meer kunnen noemen. Wanneer een geest incarneert en ze realiseert zich dat de vorm van het werktuig op zichzelf niet betekent dat ze als perfect werktuig voor een zekere richting moet worden aanvaard, dan kan ze zich vrij maken van deze horigheid. Het denkbeeld van de rassengeest is niet meer dominerend: En zo ontstaat er iemand, die buiten het ras of buiten de rassen staat.

Ook daarvan zien we heel typische voorbeelden. Wanneer we b.v. Esir (Osiris) nemen, dan zien we hem als vorst eigenlijk als een halve moor, want hij is niet van het zuiver blanke Atlantische ras. Hij heeft leerstellingen, die ten dele zuiver Atlantisch zijn, ten dele ook leringen en ervaringen die helemaal niet ménselijk zijn en daar naast bepaalde vormen en formules, die eigenlijk ontleend zijn én aan het Atlantisch slavenvolk én aan de z.g. wilde volkeren, die rond de kust nederzettingen wonen. Wat hij dus eigenlijk brengt, behoort niet meer tot een ras. Het vreemde is nu, dat deze zelfde Esir (die later Osiris wordt, een tijd later nog weer anders wordt voorgesteld en dan eigenlijk een soort Prometheus wordt) niet tot een bepaald ras behoort. We vinden diezelfde gestalte overal terug. Het zelfde zou kunnen gelden voor Jezus. Jezus is internationaal. Hij kan in elk ras passen. Boeddha niet. Boeddha past in een bepaald ras. Mohammed past bij bepaalde raseigenschappen. Er zijn echter op de wereld altijd weer mensen, die zich daaraan onttrekken. In de laatste tijd hebben we er zelfs één gehad, die daartoe wel aardig in staat was. Dat was Bahauallah, sommigen van u misschien wel bekend. Ik vertel u dit om u duidelijk te maken, dat het voor de geest mogelijk is om zich aan de beheersing van een ras te onttrekken.

Op aarde zal de geest echter altijd gebonden blijven aan de beperkingen, die de aardgeest schept. Een voertuig kan nooit volledig worden ontworsteld aan de bepalende eisen en eigenschappen van het lichaam, waarin dat voertuig wordt geboren, omdat de materie zelf en haar wetten de geaardheid van het voertuig bepalen. Dat moet u dus goed onthouden. Op het ogenblik, dat iemand zich ook daarvan losmaakt, wordt hij wereldvreemd - ook in stoffelijke zin - en zal hij niet onbeperkt een stoffelijk voertuig kunnen manifesteren op een wereld. En in die manifestatie wordt hij dan nog belemmerd door alle aspecten, die niet harmonisch zouden zijn met b.v. in dit geval de aardgeest. De heerschappij, die de geest over de stof kan uitoefenen, is dus van uit menselijk standpunt zeer groot, maar kosmisch gezien betrekkelijk beperkt. Dan gaan we nu over tot het tweede deel van het betoog en stellen daarin het volgende: Gezien het feit, dat we de beperkingen van de aarde als normaal, kunnen aanvaarden, mogen wij bij de beschouwing van de weg tot beheersing voor de geest elke daaruit voortvloeiende belemmering terzijde zetten en aannemen, dat voor de mens het volgende kan gelden:

1. Elk lichaam, waarin een betrekkelijk grote zwakte optreedt, zal door de geest eenvoudig kunnen worden beheerst. Het is echter door diezelfde zwakte als werktuig niet volledig bruikbaar. Slechts indien de geest in staat is haar eigen krachten over te dragen, kan een voertuig - en dan slechts voor een beperkte tijd - als volledig geschikt en bruikbaar worden beschouwd. Dit is heel eenvoudig en daarmee hebben de meesten van u niets te maken.
2. Wanneer een lichaam volledig ontspannen is en het gedachten leven niet aan vaste patronen is gebonden, zal de geest gemakkelijk zowel op het menselijk gedachteleven als op het menselijk lichaam een grotere invloed kunnen uitoefenen. Naarmate de intenties van de geest, haar beelden en de uit haar voortkomende werkingen, in het lichaam sterker worden gemanifesteerd, zal de beheersing van de geest over de stof groter worden, zodat het voor de geest mogelijk wordt binnen de beperkingen van het door de aarde geschapen milieu een volledige vrijheid van uiting te verwerven.

3. Omdat de doorsnee-mens te veel wetten en zekerheden stelt of zoekt, zal hij deze geestelijke vrijheid niet kunnen ervaren. Het is noodzakelijk de eigen behoefte aan zekerheid te verminderen, om eigen zekerheden uitgedrukt in stellingen e.d. steeds te verminderen. Want slechts de mens, die wat de aarde betreft volledig labiel is (dus beweeglijk) en met elke richting en neiging zou kunnen meegaan, geeft de geest de mogelijkheid zichzelf uit te drukken.

En daarmee heb ik dan iets gezegd over de mogelijkheid van de geest tot beheersing. Maar als de geest heerst, dan verandert er iets in het lichaam: en dat is niet alleen de vorm. U kent die geschiedenis wel, nietwaar? Iemand, die voortdurend met walrussen omgaat, gaat op een walrus lijken. Iemand, die met struisvogels omgaat, op een struisvogel. (Dat doet veronderstellen, dat struisvogels door vele staatslieden gaarne worden bezocht.) Wanneer de geest invloed heeft op de materie, dan zullen de uiterlijke kentekenen van de stof langzaam veranderen. Dit is echter een zeer geleidelijk proces, omdat deze verandering moet plaatsvinden tegen de bestaande traagheid en tegen de invloeden uit ras en erfelijkheid in. Elke lichamelijke verandering, voortkomend uit een beheersing door de geest, is - op een enkele uitzondering na - langzaam. Het is een proces, dat soms vele jaren in beslag neemt. Een plotselinge verandering is alleen dan mogelijk, indien de geest zo krachtig en sterk is en het gedachteleven van de mens op zodanige wijze harmonisch is met de geest, dat het stoffelijk bestaan in deze vorm als niet meer noodzakelijk wordt ervaren, zodat het verlaten van het leven mogelijk wordt om in een nieuwe, veranderde of z.g. verheerlijkte vorm terug te keren.

Wanneer de geest echter meester is, over de stof, zal zij aan die stof haar eigen waarnemingen toevoegen. Deze waarnemingen, ofschoon ze vele gebieden gelijktijdig omvatten, zijn de mensen wel bekend als het z.g. 6^e zintuig. De ontwikkeling daarvan kan nimmer in een bepaalde richting geschieden, zodat het niet mogelijk is te stellen dat door beheersing uit de geest helderziendheid, helderhorendheid of misschien andere occulte gaven in het bijzonder worden ontwikkeld. De geest voegt door beheersing altijd het totaal van haar eigen waarnemingen aan de stof toe. Dit beïnvloedt het gedachteleven van de mens en zijn reacties op zijn omgeving. Zodra de geest de stof beheerst, is zij verder in staat om een aantal processen, die in het lichaam langzaam maar zeker door gebrek aan prikkel verlopen, opnieuw te doen ontstaan. Zij is op deze wijze in staat vernieuwing van weefsels te doen plaatsvinden, overbodige actie uit te schakelen, maar ook overbodige stoffen (zelfs celstoffen) uit te drijven.

Het is misschien aardig hier op te merken, dat een van de eerste dingen, die men door een zodanige beheersing of zelfs maar een poging van de geest om het "ik" te beheersen, kan verkrijgen, is het genezen van b.v. cellulitis, of een vermindering van organische aantastingen, zoals b.v. bij suikerziekte. Deze ziekten zijn dus het snelst te genezen. De inwerking als geheel kan leiden tot de z.g. onsterfelijkheid. Wanneer men u vertelt, dat er ingewijden zijn, die duizend of meer jaren op aarde leven, dan is dit niet noodzakelijkerwijze een sprookje. Want mits de geest volledig de stof beheerst, is het mogelijk dit tot stand te brengen. Waar de geest invloed moet hebben op de stof, dient ook rekening te worden gehouden met het feit, dat deze stof ten dele of geheel wordt uitgeschakeld. Hoe groter het aandeel is dat de geest heeft in het stoffelijk bestaan, hoe meer hiaten wij zien in de stoffelijke activiteit. Op zichzelf echter is dit geen verlies, omdat de mogelijkheid tot actief zijn, tot rationeel werken, tot juiste beslissingen en juiste actie groter wordt gedurende de tijd dat de stof niet werkelijk actief is.

Al datgene, wat er voor de mens aan regels bestaat, zal door de geest alleen dan worden erkend, indien het een harmonie betekent met eigen wezen en streven. Dientengevolge zal overheersing door de geest in vele gevallen betekenen, dat men ingaat tegen gangbaar geloof, regels, wetten, opvattingen en gebruiken. Dit wil echter niet zeggen, dat excentriciteit dus a priori aantoonde dat de geest superieur is in dit leven. In de meeste gevallen zien wij dat betrekkelijk kleine wijzigingen (want de geest wijzigt zo weinig mogelijk) zeer grote gevolgen hebben voor prestatie, aanvoelen en activiteit. Wanneer de geest optreedt als heerser, zal deze zich vooral harmonie ten doel stellen. Deze harmonie is meestal eenzijdig. De geest zoekt n.l. niet een totale materiële beleving, maar een aanvulling van haar tekorten aan beleving of het bereiken van een in haar eigen wereld belangrijk doel. Deze eenzijdigheid brengt echter

toch met zich mee een optimale prestatie, een zo groot mogelijke innerlijke vreugde en een zo groot mogelijke werking in de materie, ook t.o.v. anderen. Harmonie zal daarbij steeds op de achtergrond liggen: en zonder een werkelijke harmonie in de materie (in denken zowel als in daad) is geen overheersing van uit de geest te veronderstellen.

Nu moeten we eens zien wat de geest dan nog meer doet. Wanneer ik zo-even heb gesproken over de aardgeest, de rassengeesten, de sterrengeesten en de kosmische Heren en Heersers, dan heb ik daarmee geprobeerd aan te geven dat er zeer vele invloeden zijn. Ik heb zelfs gewezen op de horigheid, die er t.o.v. een bepaalde geestelijke invloed kan bestaan. Nu moeten we ons goed realiseren, dat de geest als heerser over de stof alleen dan kan optreden, indien ze een bewustzijn heeft, waardoor zij zich aan de beperkingen van de stof kan ontworstelen. Dus beheersing door de geest kan alleen dan optreden, indien ze een zekere rijpheid heeft gekregen.

Die rijpheid impliceert van uit geestelijk standpunt ook een keuze. U behoort dan tot een bepaalde weg. En zoals we dit op aarde hebben gezegd t.o.v. een rassengeest, zo kunt u dus ook zeggen dat een mens behoort tot b.v. een blauwe straal, een gele straal, een rode straal. U weet wat ik bedoel: dus tot een bepaalde kleur, een bepaalde Troon, een bepaalde Heerschappij. Zodra dit het geval is, zal de geest alleen de daarin levende krachten openbaren en zal lichamelijk een verwerkelijking worden gegist van al datgene, wat binnen die kracht bestaat. Wanneer een lichaam niet tot verwezenlijking in staat is, wordt het eenvoudig verlaten als zijnde niet bruikbaar en zal de geest trachten zo snel mogelijk in een ander lichaam te incarneren. Hoe hoger de geest, hoe groter de kans dat ze snel heen gaat.

Dit is interessant, omdat heel veel mensen denken, dat jong sterven iets ergs kan zijn: het kan ook vaak heel goed zijn. Een geest, die een voertuig heeft gekozen, maar ziet dat dit instrument niet bruikbaar is, dat er niet voldoende beheersingsmogelijkheden zullen ontstaat en daarom dit voertuig verlaat is eigenlijk veel wijzer en bespaart zichzelf als geest en waarschijnlijk ook de stof zeer veel overbodige en meestal disharmonische belevingen, dan dat er geluk of mogelijkheden teloor gaan. Op deze manier moet u ook eens denken aan het overlijden van kinderen kort na de geboorte, het sterven van jonge mensen in de bloei van hun leven, vooral wanneer de dood onvoorzien en ineens komt. Wanneer het een kwestie is van een organisch defect, dan kunnen we nog zeggen: Nou ja goed, dat is een geest, die zich toch daaraan is blijven vastklampen, maar het kon niet meer. Maar als we zien dat iemand zonder reden in een paar dagen plotseling sterft, dan moeten we ons toch eens afvragen, of hier de geest haar heerschappij over de stof niet heeft uitgedrukt door de stof te verlaten en geen rekening heeft gehouden met de behoefte tot zelfinstandhouding, die er in dat stoffelijk voertuig bestond. Het zou dus een hogere en een wijzere geest kunnen zijn.

Omgekeerd impliceert ouderdom dus niet zonder meer wijsheid, integendeel. Juist de geesten, die het meest gebonden zijn aan een rassengeest aan de eenvoudige omstandigheden en de geest zelf dus eigenlijk weinig zeggenschap heeft over het voertuig, zullen vaak voertuigen hebben, die zeer oud worden. U zult zelf ontdekken, dat oude mensen - ik hoop dat niemand mij dit kwalijk zal nemen - te verdelen zijn in twee soorten: de zeer wijzen en de zeer dwazen: een tussentrap is er niet. Dat is heel begrijpelijk. Daar waar de geest gedurende het leven invloed heeft gewonnen, al is het nog zo weinig, daar zal juist de ouderdom en de verzwakking, waarop ik in het begin heb gewezen, aan de geest de mogelijkheid geven om haar intenties, haar gevoelens, haar kennis, haar doel nog eens scherp te uiten. We vinden dan iemand, die een bijna bovennatuurlijk inzicht heeft en een groot begrip voor alle dingen. We kunnen er ook vinden, die steeds blijven vasthouden aan de oude patronen. De geest heeft absoluut geen invloed meer en ziet niet in waarom ze het eigenlijk nog zou proberen. Ze neemt nog wel notitie van het eigen bestaan, maar ziet geen noodzaak om nieuwe samenhangen te scheppen. We krijgen dan te maken met mensen, die zo sterk aan regels zijn gebonden dat ze op aarde misschien als zeer groot gelden maar in wezen uitermate kleinzielig zijn en ondanks hun vele misschien positieve eigenschappen voor de wereld en voor de geest weinig of geen nut hebben.

Dit is een punt, waarover u ook wel eens moogt nadenken. Want wanneer ouderdom niet bepalend is, dan is dus eigenlijk de invloed van de geest over de stof het voornaamste. Een leermeester van mij heeft dat als volgt geformuleerd:

"Naarmate de geest grotere invloed krijgt op het stoffelijk voertuig, zal het leven van dat voertuig minder rationeel zijn, maar zal de benadering van de omgeving en van datgene, wat voor de omgeving, en ook voor het eigen "ik" kan worden bereikt, meer zijn." Verder stelde hij:

"Naarmate de beheersing van de geest over de stof groter wordt, zullen de belevingen stoffelijk meer fragmentarisch worden. De vaste lijn ontbreekt eraan: het geheel doet stoffelijk gezien erratisch aan, omdat de geest immers alleen die elementen verwezenlijkt, welke waarlijk nodig zijn om gevolg te kunnen geven aan haar eigen bestreving." Ook dat is goed om eens te onthouden, omdat heel veel mensen denken, dat altijd van de hek op de tak springen nadelig is. Dat is zeker niet waar. Wanneer er maar één gemeenschappelijk doel is, één harmonisch streven van uit de geest.

Ten laatste moeten we nog even hierop letten:

Het is voor elke geest, zelfs de minst bewuste, een begerenswaardige bereiking, indien ze haar materie in hoe geringe mate ook kan beïnvloeden. Dit geldt voor de geest uit het duister en uit het licht gelijkelijk. Er zal vanuit de geest altijd een pogen zijn om de materie te beheersen. De mens, die dit begrijpt, zal trachten de juiste voorwaarden voor die beheersing te scheppen. Hij kan dit doen door te leren zijn lichaam te ontspannen en ook door zich te beheersen. Daarnaast door over zijn gedachteleven a.h.w. meer meester te zijn en gelijktijdig zich open te stellen voor hogere krachten.

Het is niet voor niets, dat ik dit laatste erbij vertel. Wanneer u zich concentreert en deze concentratie alleen maar dient om een bepaald punt nader te beschouwen, dan is het nog niet zeker dat de geest daarvan gebruik kan maken. Op het ogenblik echter, dat de beschouwing van iets als hoofddoel heeft de er achter liggende verborgen kracht en gedachte tot uiting te brengen, heeft de geest een zeer grote invloed. Het is vooral bij de mysticus dat de geest de heerschappij over de stof snel gewint, omdat deze zijn innerlijke belevingen zo hoog aanslaat, dat hij zijn rede en zelfs zijn lichamelijk bestaan daardoor laat dicteren. Wanneer echter de mens zich van de materie vervreemdt, zal alle heerschappij over de stof de geest niet kunnen baten, want haar ervaringen zijn niet meer op realiteit gebaseerd.

Daarmee, vrienden, heeft u de inleiding. Ik heb heel veel punten aangestipt en heel veel gezegd, maar heel weinig uitgewerkt. Nu is het aan u om uit de veelheid, die - volledig uitgewerkt - vele avonden zou kunnen beslaan, die punten te kiezen, welke voor u op het ogenblik belangrijk zijn en waarover u meer wilt weten. En die gaan we dan na de pauze behandelen.

DISCUSSIE

❖ *Uw woorden kunnen een slapende geest ook wekken. Hoe kan deze geest zich dan ontwikkelen? Gebeurt dit ook gedurende de slaap?*

Bedoelt u een geest, die slaapt of die droomt? Indien zij van haar droom overgaat tot actie in de werkelijkheid, dan wordt zij verder bewust. Wanneer een stoffelijk lichaam slaapt, kan de geest dus toch actief zijn. Zij kan uittreden uit het lichaam, werkzaamheden verrichten of leringen ontvangen. Maar we moeten toch altijd één ding voorop stellen: dat bewustwording het resultaat is van actie: en daaruit volgt dus dat een geest, die tijdens de slaap van het stoffelijk lichaam geestelijke leringen ontvangt, deze toch ergens op het stoflichaam zal moeten afdrücken. Zij doet dit heel vaak door b.v. het levenslichaam mee te nemen en deze leringen dan via het onderbewustzijn tot uiting te brengen. Wanneer een geest erin slaagt om dit vaak te doen, dan is het mogelijk in het menselijk lichaam een soort drang te scheppen, waardoor de mens a.h.w. wordt gepredisponeerd voor bepaalde acties en handelingen, voor een zekere instelling, een zekere handelwijze. Op deze wijze kan de geest ook soms haar beheersing over de stof wat vergroten. Is dit voldoende?

- ❖ *Ik bedoelde eigenlijk: als een mens hier op aarde nooit bij die dingen heeft stilgestaan en dan door zo'n lezing als deze plotseling wordt gewekt, dan zal hij toch de behoefte voelen om dat eventueel ook te willen doen. Is het niet zo?*

Dat kan ik me voorstellen. De geest zal het toch wel weten. Maar voor de stof, die nu een uitdrukking heeft voor datgene, wat er in de geest bestaat, zal het dus noodzakelijk zijn op eigen wijze en volgens eigen begrip en mogelijkheden te streven naar verwerking. De mens zal dus meer openstaan voor de geestelijke impulsen, minder gebonden zijn aan allerhande opvattingen, stellingen e.d. een grotere vrijheid in het stoffelijk denken hebben, waardoor de goddelijke wetten en de vorming van de geest in de stof duidelijker tot uitdrukking komen. Hier blijkt dus wel de gelijk een noodzaak tot een zelfstandig streven of actie. Woorden kunnen iemand wakker maken, maar ze kunnen hem niet in beweging brengen. Dat geldt helaas ook hier.

- ❖ *Hoe is de verhouding tussen geest en lichaam bij oude mensen, die kinds zijn geworden?*

Over het algemeen is dit een herbeleven van het verleden, waar bij de stoffelijke functie steeds minder wordt, maar de geest zelf nog niet in staat is de stof vrij te laten. Ze is nog zozeer ontevreden met zichzelf, dat ze de stoffelijke verbinding in stand houdt in de hoop daardoor iets meer te bereiken. Voor de geest kan dat soms de mogelijkheid geven tot een nieuwe realisatie te komen van het stoffelijk verleden en van de consequenties ervan. Een beheersing van het voertuig is echter in deze periode praktisch niet meer mogelijk en voor de actieve bewustwording heeft de geest hieraan over het algemeen weinig.

- ❖ *Wanneer laat zij dan heb lichaam los?*

Op het ogenblik, dat zij daar geen nut meer in ziet. En dat kan dus zijn, omdat het lichaam volkomen onbruikbaar is geworden: je kunt er dus niet meer mee verbonden blijven. Het kan ook zijn, dat je zegt: Wat dat lichaam nog aan mogelijkheden biedt, heb ik al. Ik ga geen dubbele ervaringen verzamelen. Dat is voor mij niet nodig. En dan laat de geest het dus ook los. Bij alle mensen, die kinds zijn geworden, is dat meestal een kwestie van slijtage: soms is het ook een soort ziekteproces. Daarbij kunt u wel opmerken, dat deze mensen geestelijk maar weinig voordelen of mogelijkheden meer hebben. Het enige dat je kunt zeggen is: ze hebben nog een basis in de materie en kunnen daardoor misschien nog ontkomen aan het dolen in een half-duister, waarvoor ze bang zijn. Op die manier hebben ze dus wat meer tijd om zich geestelijk te stabiliseren, maar dat is dan ook alles.

- ❖ *Paulus zegt van Melchisedek "zonder vader, zonder moeder". Is dit een voorbeeld van iemand, die een voertuig heeft geschapen, zonder erin geboren te zijn?*

Neen, dat is eigenlijk niet juist. Melchisedek was een priester van de grote Witte Orde en als zodanig kende hij geen vader, geen moeder, geen verwantschap en verplichtingen, behalve die welke hij erkende in de God, Die hij diende en de Kracht waarvoor hij werkte. Dat is dus de formule. Deze formule was in de oudheid meer bekend dan tegenwoordig. Ik vermoed dus, dat Paulus daarop heeft gewezen, dat men op een gegeven ogenblik alles achter zich moet laten om zijn goddelijke taak te vervullen. Paulus gebruikte dat om Melchisedek op de voorgrond te brengen als een vooraf gaan de schaduw eigenlijk van de Meester, van Jezus.

- ❖ *Heeft de geest de duur van haar verblijf in een voertuig altijd en alleen in eigen hand?*

Voor zover het ligt binnen de levensmogelijkheden van het voertuig, ja. De geest kan dus altijd, indien dit noodzakelijk is, een voertuig eer der verlaten dan uit stoffelijke overwegingen noodzakelijk zou zijn. Het is echter niet zo, dat de geest onbepaald haar stof beheerst. Zou dit waar zijn, dan zou men kunnen zeggen: De geest verlaat de stof eerst, wanneer ze haar taak daarin volledig heeft volbracht. In de praktijk geldt echter, dat ze niet voldoende greep op de materie heeft en daardoor kan worden gedwongen door defecten in die materie (ook als die dus niet alleen ouderdomsdefecten zijn) deze stoffelijke vorm prijs te geven en later eventueel een nieuwe stoffelijke vorm te zoeken.

- ❖ *Maar je hebt het wel eens met een of ander ongeluk, een vliegtuig ramp bijvoorbeeld*

Ja, ik heb dat juist zo geformuleerd, dat een ongeluk erin opgesloten kan liggen. Een ongeluk kan een voertuig dus onbruikbaar maken. En als dat voertuig niet meer functioneert, heeft de geest de mogelijkheid niet meer om daarmee zonder meer verbonden te blijven. Ze kan het wel proberen, maar dan wordt ze aardgebonden. Want de band van levenskracht (die dus een zekere harmonische functie in het lichaam vergt, die én door lichaam én door geest wordt

geproduceerd, dat vergeet men wel eens), die is verbroken (het z.g. zilveren koord of het gouden koord), en daar kan de geest niets aan doen. Alleen de allerknipsten zien misschien kans om van een gebroken koord de eindjes weer aan elkaar te knopen, maar dat is een zeldzaamheid.

❖ *Zelfmoord, rangschikt u dat er ook onder?*

Kijk eens, zelfmoord is altijd een ontvluchting: en dat betekent, dat je het probleem ergens probeert achter te laten. En dat is nu het enige wat je niet kunt. Omdat je het probleem blijft houden, ontstaat daaruit heel vaak, maar niet noodzakelijk, stofgebondenheid. Heel belangrijk is dus daarbij de reden, waarom die zelfmoord wordt gepleegd, de toestand waarin men verkeerde gedurende het sterven als gevolg daarvan. Dit is alleen van geval tot geval precies te bezien. Maar je kunt wel zeggen, dat ergens de geest dus heeft gefaald. Zij was niet in staat om zich zonder meer terug te trekken. Zij was klaarblijkelijk ook niet in staat om haar oplossing aan de stof op te leggen: en het resultaat was een innerlijke gespletenheid, waardoor men dus komt tot acties, die niet meer liggen in de geestelijke norm en ook niet in de stoffelijke norm. Het resultaat daarvan is heel vaak een zekere stofgebondenheid, waarbij het probleem blijft voortbestaan. Pas wanneer men de oplossing voor het probleem meent te hebben gevonden, kan men overgaan tot een aanvaarding van het geestelijk leven: maar dan met de verplichting om het zo snel mogelijk toch weer om te zetten in praktijk, dus de gevonden oplossing ook tot uiting te brengen.

❖ *De mensen zeggen zo dikwijls: Niemand gaat voor zijn tijd. Is dat een gemeenplaats, die dus eigenlijk niet juist is,?*

Ja, het ligt er nu maar aan, hoe je het beziet. De mensen, die deze formule gebruiken, geloven aan een absolute voorbestemming en zeggen dus: Alles is geregeld. Maar als alles is geregeld, dan zult u ook begrijpen, dat het geen nut heeft om te streven. Deze stelling werd vroeger aangemoedigd, omdat men het wel heel erg prettig vond, wanneer de mensen zeiden. "Nu ja, het is zoals het wezen moet. Ik kan er toch niets tegen doen." Dat was de kwestie van een boer. Hij was horig en had een heel slechte heer. Maar ja, het moest zo zijn. Daarin vond hij dan zijn troost. Hij zou toch niet gaan voor zijn tijd en er zou hem niets gebeuren wat niet geschreven stond. Dit fatalisme vinden we heel sterk terug in alle landen en bij alle volkeren, waar vooral de lagere standen onder heel onplezierige condities moeten leven. Dat is heel eigenaardig. En dan wordt dat meestal van uit het priesterdom verkondigt: niet direct van uit de godsdienst. Dat volgt weer uit het feit, dat een priesterkaste altijd weer geneigd is zich met de heersende klasse te identificeren. Nu zitten we dus in een sociaal probleem en niet in een probleem dat met beheersing te maken heeft. De geest, die zich bewust is en een zekere heerschappij heeft over het lichaam, aanvaardt geen beperkingen. Zij weet, dat - wanneer zij sterk genoeg is - zij de stoffelijke beperkingen kan overwinnen en dat ze alleen gebonden blijft aan de aarde. Ze kan dus met dat lichaam niet buiten de aarde gaan leven. Het lichaam blijft aan de aardcondities gebonden. Maar het voertuig kan beheerst worden: en daarom gaat men eigenlijk dus niet op zijn tijd, maar meestal op de tijd, waarop men moet sterven, omdat men niet in staat is om dit te voorkomen of omdat men niet in staat was voordien zijn taak te volbrengen en heen te gaan. Dat is dus van uit geestelijk standpunt. De meeste gemeenplaatsen zijn overigens ergens fout. Eén van de meest treffende gemeenplaatsen kunt u binnenkort controleren: over enkele dagen begint de lente!

❖ *Wanneer de geest de stof niet beheerst, behoort dan die mens tot wat men noemt de "levende doden"? Kan dan door langdurige ziekte of door een aantal ernstige ervaringen in het leven die geest plots tot ontwaken en tot groei komen? De geest, die de stof beheerst is dus ook in staat storingen in de stoffelijke organen op te heffen? Het streven van de Christian Science berust dus ook hierop?*

Ja. In de eerste plaats wil ik opmerken, dat een "levende dode" iemand is bij wie de geest absoluut geen deel heeft aan het leven. Het stoffelijk leven is een automatisme geworden. Maar wanneer iemand erg is gebonden aan de materie en erg onbeheerst is, dan is hij nog lang geen levende dode. We kunnen echter wel stellen, dat zo iemand door omstandigheden kan worden wakker geschud. Dan verwijs ik weer naar mijn inleiding, waarin ik heb gezegd: Wanneer een lichaam zwakker begint te worden, kan de geest sneller toegang krijgen tot de

stoffelijke wereld. Ze kan haar eigen ideeën scherper opleggen. Het is dus heel goed mogelijk, dat die geest in een lichaam weinig kans heeft gekregen en door een ongeval of door ziekte haar beheersing hierover tijdelijk vergroot. Het resultaat daarvan kán zijn - maar hoeft het dus niet te zijn - dat een blijvende vergroting van geestelijke beheersing ontstaat. Dan het 2^e gedeelte van de vraag. De geest kan inderdaad lichamelijke fouten corrigeren. Maar we mogen daarbij niet vergeten, dat die fouten alleen daar worden gecorrigeerd, waar zij geestelijk belangrijk zijn. Het is dus niet aan te nemen, dat elke ziekte of elke fout zonder meer zal kunnen worden opgeheven. Een geest, die een lichaam beheerst, kan onder omstandigheden behoefte hebben aan de onevenwichtigheid van een ziekte of van een organische kwaal. Dan heeft het dus helemaal geen zin om dat te genezen, omdat het stoffelijk prettiger is, want juist daardoor ontstaat er voor haar de gelegenheid om misschien in dit lijden, door de verhoudingen die daaruit voort vloeien, de invloed die daarvan op anderen kan uitgaan, haar eigen taak te vervullen. Het is dus lang niet zeker dat de geest, die de stof beheerst, altijd een ideaal en gezond lichaam zal hebben. Wel is zeker, dat ze een lichaam zal hebben dat volledig in overeenstemming is met de taak en de eisen, welke die geest in zich en in haar wereld kent. En dat is iets anders. Wanneer Christian Science dus zegt, dat het gezond maken van de geest gelijk staat met het gezond maken van de stof, dan komt men dicht bij de waarheid. Want op het ogenblik, dat de geest gezond is en het lichaam beheerst, zal het lichaam die toestand ervaren, welke voor de geest de bewording of de zalig-wording - of hoe je het ook wilt zeggen - de meest belangrijke is. Ik moet echter met nadruk erop wijzen, dat dit van uit stoffelijk standpunt lang niet altijd de gewenste of ideale toestand zal bete kenen.

❖ *Maar er moet toch eerst een bewustwording zijn, voordat je tot een beheersing komt?*

Vanuit de geest, ja. En dat wil dus zeggen, dat niet noodzakelijker wijze een redelijk begrip of een redelijke kennis aanwezig behoeft te zijn, voordat de, beheersing van uit de geest kan geschieden. In vele gevallen zal een redelijk begrip de beheersing van uit de geest vergemakkelijken, maar dat is geen voorwaarde. Een zeer eenvoudig mens, die alleen maar gelooft, doch in dit geloof niet dogmatisch is en open staat voor de invloeden die worden ontvangen, kan misschien nog gemakkelijker worden beheerst door de geest dan iemand, die wel een heel mooi geloof heeft, een hele hoop kennis - esoterisch en anderszins - maar daarbij te sterk wordt beperkt door zijn stoffelijke wijze en dus geestelijke impulsen afwijst of zelfs niet wil aanvaarden, wan neer ze in hem optreden.

❖ *Wat is de oorzaak, dat de mensen tegenwoordig ouder worden? Hebben ze een grotere taak?*

Ik zou het anders willen zeggen: De lichamen hebben tegenwoordig een zodanige verzorging, dat een vroegtijdig afscheid niet meer zo noodzakelijk is als vroeger. En vele geesten zijn in de tegenwoordige tijd zozeer gebonden aan dogma's, vaste voorstellingen e.d., dat de geest geen voldoende beheersing gewint om haar tijd op aarde a.h.w. te bekorten en toch haar taak volledig te volbrengen. De mensen denken dat een lang leven begerenswaardig is. Vanuit menselijk standpunt kan dat juist zijn. Geestelijk gezien is alleen een vervuld leven (een leven, waarin dus de innerlijke taak is volbracht) begerenswaard en de ouderdom doet er verder weinig of niets toe. Van uit menselijk standpunt is het leven heilig. Het is maar goed, dat de mensen dat zo zien, omdat ze met het leven toch al onvoorzichtig omspringen. Maar uit een geestelijk standpunt is niet het leven heilig, maar slechts de bereiking, die in het leven ligt, want dat is de band met God. Het leven zelf niet. U ziet, dat zijn dus wel verschillen in waardering.

❖ *U noemde horigheid aan een rassengeest. Bij interraciale huwelijken is dus sprake van twee rassengeesten. Hoe werkt dat uit in het nageslacht?*

Wanneer men tot een interraciaal huwelijk komt, omdat het rasbewust zijn is verzwakt, dan kunnen we zeggen dat ook de binding aan de rassen geest veel minder is geworden: en dan zal het nageslacht waarschijnlijk bui ten de rassengeest komen te staan. Wat overigens niet altijd even prettig is. Want degenen, die sterk aan een rassengeest zijn gebonden, zullen der gelijke mensen verwerpen, zoals men ook een internationaal denkend mens in een nationalistisch milieu nu eenmaal niet kan aanvaarden, bij wijze van spreken. Zijn beiden echter zich wel bewust van hun eigen ras en komen ze desondanks samen, waarbij de rassentegenstellingen worden bewaard, dan zal degene, die daar incarneert dat doen in een strijdverhouding. Nu moeten we er rekening mee houden, dat het de geest is die incarneert:

die is dus a.h.w. aan twee kanten gebonden. Zo ontstaat er een touwtrekken tussen de werkingen van de verschillende rassengeesten. De vraag is, welke zal domineren. Typisch is, dat in de meeste gevallen de ene kracht uiterlijk, de andere innerlijk domineert. In dergelijke gevallen kunnen we dus nog te maken hebben met goede mensen. Maar wanneer de uiterlijke zowel als de innerlijke tekenen tot beide rassen behoren, dan ontstaat er meestal een grote strijd en krijgen we wat wij noemen "die slechte halfbloeden." Je kunt niet zeggen, dat een halfbloed slecht is. Maar de slechte halfbloed is degene, die de ongunstigste reacties en eigenschappen van beide rassen pleegt te tonen en gelijktijdig in zichzelf een ongelukkig en onevenwichtig mens is. De geesten die daar incarneren zijn meestal dan ook niet de meest bewusten.

❖ *Te veel zekerheden in de mens zijn een belemmering voor de geest, zegt u. Maar de behoefte aan zekerheid schijnt de mens ingeschapen te zijn. Hoe komt hij daarvan vrij?*

Neen. De behoefte aan zekerheid is de mens niet ingeschapen. Wanneer we n.l. teruggaan tot het begin der mensheid, dan zien we dat juist de verovering naar buiten toe de mens was ingeschapen en dat het avontuur altijd belangrijker was dan de zekerheid. Maar de opbouw van een maatschap pij moest de zekerheid steeds belangrijker stellen. Oorspronkelijk werd deze opgelegd. Vandaar dat we oorspronkelijk dictatoriale gemeenschappen zien. Er is in de oudheid geen enkele gemeenschap te vinden: of dat nu een patriarchale verhouding is, een autocratische, een dictatoriale, een monarchistische of misschien een religieuze verhouding. We zien overall een soort slavernij, waar men tegen zijn wil in wordt gebonden aan het patroon. Maar dat patroon wordt gewoonte. Naarmate de mens dus minder kans heeft om zich te uiten, gaat hij zich onzekerder voelen, want hij kan zichzelf niet meer aan zichzelf bewijzen: en daaruit komt dus die honger naar zekerheid, die op het ogenblik de mensen schijnt te verteren. Het is doodgewoon een gebrek aan mogelijkheid om zelf te bereiken. Wanneer je risico's kunt nemen en je hebt kans om wat te bereiken, dan wil je die risico's heus wel nemen. Maar naarmate het risico groter wordt en de kans op bereiking minder, zal men dat gaan zien als een soort zelfmoord.

❖ *Maar dat is toch ook een verlangen naar zekerheid?*

Neen, dat is geen verlangen naar zekerheid, maar dat is doodgewoon een verlangen naar mogelijkheid. Men wil een zekere vrijheid hebben om zich aan zichzelf te bewijzen: en bestaat die niet, dan eist men dat de wereld dat aan het "ik" bewijst. En dat bewijs aan het "ik" is dus inderdaad de zekerheid. Die zekerheid is dus niet een ingeschapen behoefte, maar een uitdrukkingsswaarde voor het "ik". Zo ontstaat dus die behoefte aan zekerheid: en die wordt gepropageerd, want het is het enige middel om het maatschappelijk geheel in stand te houden. Op den duur komt daaruit de mens voort - en daar zien we weer het foutieve van het gebonden denken - die zekerheid boven alles gaat stellen. Zo iets van "Jô, ga niet in zaken, word klerk bij de gemeente, want dan heb je tenminste pensioen." Dat is dus een heel typische opvatting. Het vreemde is dat degenen, die klerk moeten worden, dat zelf in het begin meestal niet zo graag doen, maar anderen pressen hen. Anderen trachten aan de zekerheid, die dezen zich nolens volens haast verworven, eigen zekerheid te vergroten of eigen falen, eigen gebrek a.h.w. ongedaan te maken. En zo bestaat het op het ogenblik nog. Hoe meer de mens dus gaat denken volgens bepaalde regels en volgens bepaalde vormen en normen, des te meer zal hij ook naar zekerheid vragen, omdat hij zich de mogelijkheid heeft ontnomen aan zichzelf te bewijzen wie hij is. Hij wil het nu nog alleen aan anderen bewijzen: of anderen willen dat hij het aan hen bewijst. Ik weet niet, of u de redenering kunt volgen, maar daar zit het zere punt. De geest echter heeft juist geen behoefte aan iemand, die bewijst voorde maatschappij nuttig te zijn. Of u nu nuttig bent voor de maatschappij of niet, zal de geest een zorg zijn. De maatschappij verandert toch wel en die geest leeft toch wel verder. En kan het u nu veel schelen, of u vandaag spruitjes eet of morgen? Zo is het nu voor de geest met die zekerheid. Een mensenleven is in het bestaan van de geest nog niet eens één dag, maar een paar uur. Zoals u een paar lessen op school hebt: dus voor haar is dat niet belangrijk. Interessant is voor die geest, wat kan ik doen met dat lichaam? Wat kan ik leren? En hoe meer beperkingen er zijn, des te min der kans heeft de geest om iets te leren en des te krampachtiger ze dus zoekt naar een gebied waar dat leren wel mogelijk is.

❖ *Dat is dus individueel?*

Altijd. Het is zo, dat in de massa de aardgeest en de rassengeest bij zonder scherp tot uitdrukking komen, maar de persoonlijke, geestelijke belevingsmogelijkheid steeds kleiner wordt en dus de mogelijkheid voor de geest om beheersing over de stof te gewinnen in wezen ook kleiner.

❖ *Ja, maar ik zou me toch ook heel goed kunnen voorstellen, dat een materiële zekerheid een geestelijke ontplooiing in de hand werkt en dat aan de andere kant armoede een geestelijke ontplooiing tegenwerkt. Of heb ik het helemaal verkeerd begrepen?*

Nou, verkeerd begrepen niet, maar u stelt hier waarden, die niets met de zaak te maken hebben. Armoede of rijkdom n.l. hebben niets te maken met de geest, noch niet de geestelijke zekerheid. Het is de gebondenheid aan bezit, of dat nu een tekort of een teveel aan bezit is die schade lijkt is. Wanneer u zegt, dat wie zekerheid heeft, zich geestelijk gemakkelijker zal ontplooiën, dan zeg ik. Dat is niet waar, want zo iemand zoekt misschien wel een geestelijke ontplooiing van uit de materie, maar hij zal het zoeken in overeenstemming met datgene, wat hij heeft: het bezit. Je zoekt dus niet werkelijk de kracht van de geest te ervaren, maar je zoekt dat deel van de geestelijke kracht te vinden - of iets wat erop lijkt - dat je op de schouder klopt en zegt: "Alles, wat je hebt, is toch wel heel goed en heel mooi." Dat is één der redenen waarom ze prediken over Jezus. Maar ze zullen zelden zeggen. "Mensen, jullie hebben allemaal bezit, daarom kunnen jullie nooit goede Christenen zijn." En toch is het waar. Het staat in Jezus' leer. Zo draait men dus de dingen om en men draait ze weg. Pas waar de onzekerheid wordt aanvaard, is het avontuur eigenlijk werkelijk mogelijk en kan de geest zich dus werkelijk gaan uiten. Het is dan ook niet voor niets, dat we altijd weer van de grote ingewijden horen, dat ze alles achterlaten. Ze houden geen rekening met hun bezittingen, met hun mogelijkheden, met hun stoffelijke verhoudingen en relaties. Ze gaan hun weg. Ze trekken zich terug buiten de maatschappij, zelfs wanneer ze in die maatschappij actief optreden. Ze kunnen alleen een band aanvaarden met hen, die eveneens buiten de maatschappij zijn getreden. Bewustwording geschiedt niet binnen de maatschappij, maar daarbuiten. Als u dat in alle grote godsdiensten ziet en hoort in alle grote esoterische scholen, indien u daarvan de kern beschouwt", dan zult u met me eens zijn dat bij alle de kernwaarde, gezien van uit stoffelijk standpunt, onzekerheid is en niet zekerheid. Degene, die zekerheid heeft, probeert echter in die leerstellingen, die esoterische mogelijkheden, iets te vinden, waardoor hij zijn zekerheid heerlijk kan behouden en voor zichzelf het idee hebben dat hij geestelijk stijgt: of dat een feit is, is altijd nog een vraag. Vanuit de geest gezien, is dit niet belangrijk. Daarom meen ik, dat u het wel even verkeerd begrijpt, wanneer u zegt: Zekerheid kan toch ertoe leiden, dat wij meer geestelijk bewust worden, of dat de geest daardoor gemakkelijker kan beheersen. Dat is helemaal niet waar. We kunnen alleen zeggen: We zullen ons meer bezighouden met geestelijke zaken om onze wijze van leven voor onszelf beter te rechtvaardigen. Maar dat is een stoffelijk proces.

❖ *Maar het gros van de mensen moet toch in die maatschappij leven?*

Het gros van de maatschappij, zoals die op het ogenblik bestaat, ontleent zijn waarde voor de geest niet aan de mogelijkheid tot beheersing vanuit de geest of aan geestelijke vrijheid, ofschoon het tijd wordt dat men daaraan begint, maar in deze periode vooral aan de grote kosmische veranderingen en werkingen, die optreden. Het is hier dus een van buiten af opgelegde verandering a.h.w. van mogelijkheid en milieu, die voor de geest het stoffelijk beleven nog interessant maakt. Maar een maximale en optimale bereiking voor de geest in de stof is op het ogenblik praktisch niet mogelijk, omdat de maatschappij boven God wordt gesteld en boven de bewustwording.

❖ *U zei daarnet dat de aardgeest er wel bij vaart, bij die zekerheid. Maar als die er wel bij vaart, dan varen de bewoners van de aarde daar toch ook wel bij?*

In hun stoffelijke vorm zeker, maar u moet één ding niet vergeten: terwijl het stoffelijk voertuig behoort tot de aardgeest en zijn invloeden, behoort de geest zelf daar niet toe. Zij kan daaraan geheel vreemd zijn. En soms kunnen de behoeften van de aardgeest in strijd zijn met de behoeften van de geest. Wanneer, dus de maximale mogelijkheid van dat wat de aardgeest nog kan bieden door de geest wordt geëxploiteerd, dan is dat voor de geest het grootst mogelijke nut. Maar wanneer men zich dus heel strak houdt aan datgene, wat voor die aardgeest het best is, dan verloochent en daarbij eigenlijk alle krachten, waartoe men

kosmisch behoort. Ik heb toch ook gezegd, als ik me niet vergis, dat u geestelijk tot een bepaalde straal behoort, of tot een kosmische Heerser, en deze is voor de geest belangrijk. De aarde kunt verlaten, maar de kosmische straal is een deel van uw blijvende bewustwording en daarvan komt u niet zo gemakkelijk af. Dat is precies hetzelfde, als u zegt. Als een voetbad voor de voeten goed is, moeten we dan niet steeds met de voeten in het water zitten? Dan zeg ik: Ja, dat is natuurlijk van uit het standpunt van de voeten ge zien heel ideaal, maar als de rest van het lichaam nu moet lopen, dan kunt u dus beter die voeten maar even laten lijden. Misschien is het een idioot voorbeeld, maar het maakt misschien duidelijk wat ik bedoel.

❖ *Wat bedoelt u met hiaten in de stoffelijke activiteit?*

Wanneer we iemand zien, die een zeer grote geestelijke bewustwording ondergaat, dan kan er een ogenblik zijn dat het lichaam a.h.w. volledig versteend is. U zult het hier niet zo vaak meemaken, maar in India kunt u dat eerder zien. Daar ziet men soms een heilige man zitten in zijn bewuste houding. De ogen staren naar niets, het lichaam haalt haast geen adem, dat zit te zitten. En dan kun je lawaai maken of niet, het wikt of beweegt niet, het is er eigenlijk niet: het is een soort standbeeld geworden. Dat is dus een hiaat in de stoffelijke activiteit. Maar tijdens dat hiaat wordt er voor de geest een grote beïnvloedingsmogelijkheid geschapen en kan er veel van de geestelijke waarde worden overgebracht naar de materie (de materiële waarde), zodat de mens, wanneer hij uit zijn overweging opstaat, eigenlijk meer is geworden dan hij voordien was. Hij heeft nu n.l. meer geestelijke waarde, grotere harmonie, grotere verbinding. De geest heeft misschien ook meer zeggenschap: d.w.z. wanneer men dat eerlijk – geestelijk – doet. Er zijn ook mensen, die dat doen als een soort bedelgymnastiek. Dat zijn dan die fakirs. Die zitten daar, die hand hebben ze z.g. aan God geofferd en aan deze hand moet u offeren: en als u dan maar meer offert dan zij aan God offeren, dan is het goed. Dat heeft er natuurlijk niets mee te maken. Maar als je dus werkelijk innerlijk iets zoekt, dan komt er een ogenblik dat het lichaam onbelangrijk wordt. En dan kan het lichaam eronder lijden of niet, belangrijk is, dat het innerlijk contact met de geest steeds groter wordt en dat de heerschappij van de geest over de stof steeds groter wordt en dat dat lichaam, wanneer het ontwaakt a.h.w. meer de waarheid van de géést leeft dan van de materie.

❖ *Heeft de geest van een zwakzinnig persoon nog enige winst te verwachten?*

Die mogelijkheid bestaat, ja. Want per slot van rekening, wat u redelijkheid noemt, is vaak meer zwakzinnigheid dan de niet-logische processen van een zwakzinnige, gezien van uit een geestelijk standpunt. Wanneer de geest bepaalde belevingen in de stof nodig heeft en deze juist door het ontbreken van een vaste redelijke norm, gemakkelijker kan uiten, dan zou ik zeggen zijn de mogelijkheden nog groter. Als u dat eens wilt nagaan bij die z.g. zwakzinnige kinderen, dan zult u misschien ook wel één ding ontdekken: en dat is, dat ze in alle dingen veel intenser zijn. Het is juist die intensiteit, die ergens het kenteken is van de geest. Dat klinkt gek, hé? Maar als de geest het stuur overneemt, dan ben je óf absoluut ontspannen en warm (?) óf je bent absoluut intens. Daartussen is niets. De intensiteit, waarmee de geest beleeft, werpt het hare in de stof. En of dat nu materieel gezien misschien het aanstrijken van een lucifer is of het vouwen van een papiertje, voor de geest is het de uitdrukking van iets belangrijks. Het is het ervaren van een wisselwerking. Dat kan dus evengoed in een zwakzinnige bestaan als in een verstandig mens. Hier moeten wij bovendien nog even herhalen, dat zwakzinnigheid in vele gevallen niet direct zwakzinnigheid is. Er zijn b.v. heel veel kinderen, die voor zwakzinnig worden uitgekreten, omdat ze zich niet kunnen aanpassen aan de normen van de volwassenen, terwijl ze misschien in hun eigen milieu volwaardiger zouden zijn dan de volwassenen, die hen als niet-vol waardig beschouwen. Daarmee moet u ook nog wel even rekening houden. Ten laatste wil ik nog opmerken: Er zijn zwakzinnigen bij wie het hele leven een verzet is, een zeer intens verzet: en dat is van uit menselijk standpunt gezien heel erg tragisch. Maar dit verzet kan soms de uitdrukking zijn van de behoefte van de geest om door te breken. En juist bij der gelijke typen zien we dan op een gegeven ogenblik een zeer snelle ommekeer: en die wordt dan óf absolute gewelddadigheid (ze zijn niet te hanteren en ze gaan eraan ten onder) óf er is ineens een aanvaarden van iets in die wereld, waardoor je zegt: "Hé, is dat nou hetzelfde kind, dat zo met alles aan het smijten, aan het slaan en aan het rommelen was en dat nu ineens een heiligdom heeft ontdekt? Is dat dezelfde mens?" Dan is daar dus de geest doorgedrongen en heeft in haar verzet een waarde

gevonden. Waarmee ik maar wil zeggen, dat u zeker niet van uit een menselijk standpunt moet oordelen over de betekenis van het leven van een zwak zinnige. Het kan voor de geest waardeloos zijn, ongetwijfeld: maar het kan ook waardevoller zijn van uit geestelijk standpunt dan professor worden en lezingen geven, bij wijze van spreken

❖ *En als zo'n zwakzinnige dan sterft, kan de geest zich dan ontplooien na de dood?*

Ja, natuurlijk. Als u op een fiets zit met een lekke band en u stapt af, hebt u dan ook een lekke band? Als u het voertuig verlaat, dan bent u toch uzelf? Maar de beperkingen van uw voertuig zijn de uwe.

❖ *Maar dit brengt een ontzettende spanning met zich mee. En u had het toch over de ontspanning van het lichaam?*

Ja. Maar vergeet één ding niet: Ik heb een spanning beschreven als een van de verschijnselen. Maar ik heb ook gezegd, dat a priori door het afwezig zijn van de rationele processen voor de geest een grotere uitdrukkingmogelijkheid is geschapen. Ik heb niet gezegd, dat die zal worden gebruikt: en dat betekent dus dat de spanningen, die zijn opgewekt, heel vaak een meer directe weergave zijn van de geestelijke behoefte of van de spanning dan men bij een rationeel denkend mens of kind kan verwachten.

❖ *Het is van hieruit gezien erg moeilijk om de zin van de werking van de geest te overzien, als je zegt dat het afstrijken van een lucifer een zekere wisselwerking tot stand zou kunnen brengen en daar voor de geest een gelegenheid schept. Je zou zeggen, iets wat Mozart bereikt, heeft zin.*

Wat is mooi? Zal ik u iets vertellen? Er bestaan volksstammen, waar ze een meisje tegen de tijd dat ze gaat trouwen in een kooi zetten en vet mesten, totdat ze waggelend door het vet haast niet meer overeind kan komen: dan is ze pas mooi. Dat is dus alleen maar een kwestie van visie. Weet u wat het domme is? Ik wil hier geen tirade houden tegen de mensheid, houd me ten goede. Maar het domme van de mens is, dat hij denkt dat wat voor hem mooi is (en dat is heel vaak wat hij heeft geleerd mooi te vinden en wat dus helemaal niet een spontane ervaring is), dat dat het doel moet zijn van de geest. Maar lieve mensen, als jullie het mooi vinden om in de modder te roeren, bij wijze van spreken (en daar lijkt het soms op met jullie ideeën van mooi zijn, mooi gedrag e.d.), moet dat dan voor de geest ook mooi zijn? Dat kan voor de geest misschien een utiliteitskwestie zijn. Jullie proberen jullie menselijke beperkingen op te leggen aan het streven en het ervaren van de geest. Maar neem me nou niet kwalijk, dan zijn jullie als een amoëbe, die het een mens kwalijk neemt, dat hij paart in plaats van zich door deling voort te planten. Jullie hebben gewoon geen begrip van wat er gaande is. Jullie hebben nu een eigen wereldje opgebouwd en in dat wereldje is het bij wijze van spreken, Beethoven hoy en Boyd Bachman bah! En dan kunt u dat op uw manier zeggen en daar moogt u naar leven, er is niemand die u dat kwalijk neemt, maar stelt u zich nu alstublieft niet voor, dat de geestelijke waarde van Beethoven a priori groter is dan van een ander. Het ligt er maar aan wat ze voor die geest betekent. Als een geest zich in een primitief ritme gemakkelijker in de materie uitdrukt dan bij de grootste opera van Wagner of het mooiste werk van Beethoven of het meest overweldigende pianostuk van Chopin, dan is die eenvoudige ritmische kwestie - al is dat een neger, die zit te trommelen of een jongeman, die zit te rock 'n rollen - geestelijk meer waard dan al datgene, wat u mooi vindt. Een enkele inktvlek, die een juiste associatie brengt, is voor de geest meer waard dan Rembrandts mooiste werk. Pas wanneer de gedachte voor de geest harmonisch is en een persoonlijke uitdrukkingmogelijkheid schept, is iets werkelijk belangrijk. Jullie verwarren jullie begrippen van cultuur, van beschaving en van maatschappelijk bestaan met de waarden van de geest. Maar als er iets anarchistisch is en toch gelijktijdig hiërarchisch gebonden, dan is het de geest. De geest is geen geordend wezen. Het is een wezen, dat door zijn groei in een kosmisch vastgestelde en dus geordende reeks verschillende vormen van zijn kent: zoals het eitje van een vlinder een rups wordt en de rups een vlinder enz. Dat vergeten jullie. Geloof me, de geest beheerst de stof en kan die stof gebruiken. Maar de denkbeelden, die in de materie overheersen en uw begrippen van mooi en lelijk hebben er niets mee te maken.

❖ *Wat is de beheersing van de geest in geval van schizofrenie? Of zijn er dan twee geesten, die beheersing zoeken?*

Nu, meestal zijn het twee zijden van de persoonlijkheid, omdat het karakter aan de ene kant wordt bevorderd en aan de andere kant wordt onderdrukt. Het is dus zo, dat we een uiterlijke persoonlijkheid krijgen en een tweede persoonlijkheid, die om uiting zit te schreeuwen. Wordt de spanning te groot (dan treedt de tweede persoonlijkheid) het tweede deel van het karakter, in de plaats van het eerste: én dan heeft men met een ander mens te maken. Schizofrenie is eigenlijk zoiets, als je zegt: Iemand mag alleen zijn voorkant laten zien. En als hij nu eens zijn achterkant laat zien, dan is hij een heel ander mens geworden: maar het is dezelfde persoonlijkheid. Schizofrenie behoeft dus niet een kwestie te zijn van twee geesten in een lichaam. Het kan voorkomen. Maar in de meeste gevallen is het een kwestie van een zozeer onderdrukt zijn van een bepaald deel van je eigenschappen en karakter, dat het haast niet te vermijden is dat die ergens naar voren komen.

❖ *Is dat dan ook een gespletenheid in je geest?*

Dat heeft met de geest niets te maken. Maar het kan wel voorkomen, dat de geest geen genoegen kan nemen met de uitingsmogelijkheden, die laten we zeggen op aarde worden toegestaan en dus alles probeert om via het onderbewuste andere ervaringen te krijgen: en dan is dat niet meer bewust aanvaardbaar, zodat de mens het bewustzijn van zijn eigen persoonlijkheid wil verliezen en een geheel nieuwe persoonlijkheid naar voren laat schuiven, omdat hij het anders als mens niet meer kan verwerken. Dat wil dus nog niet zeggen, dat de geest splijt. Ik geloof, dat u zo het idee hebt, dat als iemand 4 of 5 persoonlijkheden heeft, dat ze dan de geest hebben genomen en haar met een aardappelmesje in plakjes hebben gesneden, overal een plakje. Neen. Een geest, maar een groot aantal ervaringsmogelijkheden, die niet werden gebruikt. Spanningen, die ontstaan in de persoon, soms onder stoffelijke drang, soms door drang van uit de geest, waardoor een bepaald deel van de persoonlijkheid scherp naar voren komt.

❖ *Wordt die, geest daardoor dan gefrustreerd? Of kan je dat niet zeggen?*

Nou, neen. Ik weet het niet, ik vind dat zo erg freudiaans. Freud is wel geest geworden, maar daarom nog niet een profeet van de geest. Kijk eens, je kunt zeggen, dat de geest een bepaalde taak wil volbrengen. Als je nu een houweel hebt en op een gegeven ogenblik is die aan één kant stomp geworden, dan kun je zeggen: Die andere kant doet het nog steeds goed. Laat ik daarmee doorwerken. Maar je zegt: Ik moet hier gaan hakken. Laat ik dus die ene kant slijpen, zodat die scherp wordt. Dat kan de geest dus doen. Ze kan een niet naar buiten gekeerd deel van de persoonlijkheid a.h.w. proberen te ontwikkelen, omdat dat verder met haar eigen taakvervulling, haar behoefte strookt: dat komt meer daarmee overeen. En dan doe je dingen, die vanuit menselijk standpunt misschien onmogelijk of walgelijk zijn en gelijktijdig schep je toch voor de geest de mogelijkheid om datgene te bereiken wat ze wil. Daar kun je menselijk niet bij. Maar dan kun je niet zeggen, dat die geest gefrustreerd is. Je kunt alleen zeggen, dat die geest zich heeft doorgezet ten koste van alles. En als we een doorsnee-mens bezien, dan gebeurt dat in elk mensenleven wel een paar keer. Ik wil hier helemaal niet de profeet uithangen, maar wie uwer zonder zonden is werpe de eerste steen. Ik ben helemaal niet bang, dat iemand begint te gooien: En wat u nu zonden noemt, dat zijn dus in heel veel gevallen de noodzakelijke uitingen voor de geest geweest: niet altijd, maar heel vaak.

Nou, dan heb ik werkelijk een heerlijke lezing gegeven. Er is niet veel meer aan toe te voegen. Ik wil alleen dit nog zeggen: U leeft in de stof en u moet dus in die stof zo verantwoord mogelijk leven. Dat gaat nu eenmaal niet anders, want dan zoudt u het stoffelijk leven onmogelijk zien worden en dat gaat niet, dat is niet aanvaardbaar. U moet echter wel begrijpen, dat de geest geen belang heeft bij uw uiterlijke perfectie van vorm. Ze heeft alleen belang bij datgene, wat voor haar de mogelijkheid geeft tot een taakvervulling, tot een verruiming van eigen persoonlijkheid, een vergroting van eigen begrip, kortom, een verdere ontwikkeling in de sferen. En veel van hetgeen voor haar belangrijk is, kan direct in strijd zijn met wat u mooi en goed noemt. Wanneer het in uw leven optreedt, dan moet u zich daardoor dus niet al te veel laten schokken. Begrijp, dat het heel vaak onmogelijk is om aan iets te ontkomen, juist wanneer je geestelijk wat hoger staat, omdat het innerlijk begrip dat je hebt bereikt en daardoor de beheersingsmogelijkheid van de geest over de stof niet meer toelaten,

dat je alleen volgens stoffelijke normen leeft. Probeer zoveel mogelijk ontspannen de krachten van de geest te aanvaarden. Probeer niet om alles, wat uit de geest in u ontstaat, onmiddellijk redelijk te rangschikken, dat zal vaak niet lukken. Maar weet wel één ding:

De dingen, die voor u geestelijk belangrijk zijn, brengen op het ogenblik dat zij plaatsvinden in u een zekere rust en een zekere vrede. Later zult u er misschien erg verstoord over zijn, omdat u zich niet kunt voorstellen, dat juist u met al uw hoge beginselen misschien of met al uw theorieën, met al uw zekerheden, zo dwaas bent geweest. Maar dat is later. Wanneer de geest heerser is over de materie, dan kan - ofschoon van uit stoffelijk standpunt zelfs sprake is van een lijden of een onregelmatigheid - altijd worden gezegd, dat er een zekere innerlijke gloed, een innerlijke vrede in de mens kenbaar is, terwijl die werking optreedt. En wanneer u geen andere maatstaven heeft, zou ik zeggen: Houdt a zich daaraan vast. Tracht uw geest steeds bewuster in uw lichaam te ontvangen. Tracht uw lichaam steeds bewuster te ontspannen, opdat de geest de spanning kan wekken, die voor haar noodzakelijk is en vertrouw erop, dat de normen, die de geest kent, de reeks waarden die voor de geest bestaat, belangrijker is dan alles wat u theoretisch en anderszins materieel kent, omdat de beperkingen daarvan te groot zijn.

Mag ik het hierbij dan laten, vrienden? Ik hoop, dat het denkbeeld duidelijk is geworden en ik hoop ook dat u dit onderwerp - al is het misschien wat luchtiger behandeld dan door andere sprekers gebeurd zou zijn - toch niet zult onderschatten. Want het kan een verklaring zijn voor heel veel in uw eigen leven en het kan ook een richtlijn zijn in uw leven. Het kan u zeker helpen om vrede te hebben met elementen, die uit de geest in uw leven zijn geïntroduceerd.